

Protokoll fra rovviltnemndsmøte i region 8 den 12.4.2018

Sted: Møterom Senja nord 1. etg. kl. 9.–12. Møterom 1814 kl. 12-45–14.45, Fylkeshuset, Tromsø
Tid: Formøte; kl. 9.–12. (lunsj kl. 12.–12.45.), møte med Miljødirektoratet; 12.45–14.45 (møtetid 6 timer og 4 timer forberedelse).

Til stede:

Rovviltnemnda	Andre
John Karlsen, leder Karen Anette Anti Oskal, nestleder Aslak Mathis Eira Widar Skogan	Heidi-Marie Gabler, FMTR Andreas Røsæg, FMTR

Sakliste

19/18 Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
20/18 Orienteringssaker	s. 1
21/18 Forskningsprosjekt om kongeørn i Troms	s. 2

19/18 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

godkjent som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Innkalling til møtet ble sendt i e-post av 5.4.2018. I e-post av 6.4. ble det lagt ved en noe uferdig saksfremstilling. Fullstendig saksfremstilling sendt i e-post av 11.4.2018. Per 11.4.2018 har Sigrund Hestdal og Trine Noodt meldt forfall. Widar Skogan har meldt at han stiller som vara for Sigrund Hestdal.

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet den 12.4.2018.

20/18 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteten siden forrige møte
- Kort orientering fra sekretariatet

21/18 Forskningsprosjekt om kongeørn i Troms

Vedtak:

Rovviltnemnda sender brev til Klima- og miljødepartementet, med kopi til Miljødirektoratet. I brevet ber rovviltnemnda om at Klima- og miljødepartementet oppsummere høringen og er tydelige på hvilket oppdrag om forskningsprosjekt om kongeørn i Troms, som gis til Miljødirektoratet.

Rovviltnemnda viser til saksfremstillingen og oppsummeringen i den, om hva vi tidligere har ment. Dette mener vi fortsatt. Videre vil vi presisere viktigheten av at beitenæringas erfaringsbaserte kunnskap som fag blir tatt med i kongeørnprosjektet i Troms. Med det mener rovviltnemnda at både næringsutøvere og representanter for næringas kompetanse, deltar likeverdig med forskningsinstitusjon(er) og forvaltning i utforming av forskningsspørsmål, metode, dataanalyse, resultatfortolkning og formidling av resultatene. Videre vil rovviltnemnda vise til at utøvelse og kunnskap om reindrift er vevd tett sammen med samisk språk. Et sentralt element, i en utlysning om forsøksprosjekt om kongeørn i Troms, vil være at søkere til prosjektet, skal vise hvordan de vil integrere erfaringsbasert kunnskap og samisk språk i hele forskningsprosessen.

Miljødirektoratet har fått oppdrag fra KLD om å iverksette et forskningsprosjekt om kongeørn og rein i Troms. Miljødirektoratet har internt diskutert overordnet innhold og utlysning av prosjektet. Det er Miljødirektoratet som har bedt om møtet med rovviltnemnda for en diskusjon om prosjektet. Her skal rovviltnemnda forberede seg til skypemøte med Miljødirektoratet senere samme dag. Sekretariatet vil først vise til sentrale dokumenter og hendelser i denne saken. Videre vil vi sette opp noen stikkord.

[Dokument 8:124 S \(2014–2015\) Representantforslag om tiltak for å redusere rovdyrproblemene for samisk reindrift](#)

[Stortinget – Møte mandag den 6. juni 2016 kl. 10, Sak nr. 3](#)

[Innst. 335 S \(2015–2016\) Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen](#)

På side tre i *Innst. 335 S (2015–2016)* står de to flertallsmerknadene:

Flertallet ber Klima- og miljødepartementet sende på høring forslag til endringer av bestemmelsene om skadefelling, som målrettet kan bidra til færre tap av beitedyr til kongeørn i områder med særskilt skadeomfang.

Samt.

(...) ber regjeringen også igangsette en forsøksordning for forvaltning av kongeørn innenfor rammene av rovviltforliket. En ordning begrenses til områder på Fosen-halvøya og i Troms, hvor kongeørn er stedvis en stor utfordring for beitedyr. En slik forsøksordning vil bidra til verdifull kunnskap om forvaltningspraksis.

Innspill før høring

Blant annet med bakgrunn i disse flertallsmerknadene, gjennomførte Klima- og miljødepartementet innspillmøter med alle berørte parter, og ba om skriftlige innspill til det videre arbeidet i forkant av alminnelig høring. Rovviltnemnda gjennomførte også et slikt møte, og nemnda ga skriftlige innspill i:

Rovviltnemnda i region 8 om endringer i forvaltning av kongeørn, evaluering av regional rovviltforvaltning og regionale bestandsmål, datert 15.2.2017.

Under gjengis den delen av dette innspillet som tar for seg kongeørn

Forvaltning av kongeørn

Skadefellingsregime for kongeørn mener vi bør endres til å være det samme som for de andre rovviltartene. Dette innebærer at fylkesmennene kan vurdere forebyggende uttak før hekketid i områder med historisk høye dokumenterte tap. Uttaket vil ikke kunne være i et omfang som er bestandsregulerende, og det vil ikke kunne forsvares i det lange løp, om det viser seg å ikke være tapsreducerende. Som for de andre rovviltartene mener vi at skadefellingskvoter heller ikke er noen god løsning for kongeørn. Skadefelling bør vurderes i det enkelte tilfellet, uten på forhånd fastsatt kvote. Foreslåtte forsøksordninger på Fosen og i Troms bør søke å finne svar på hvor stort skadepotensial kongeørn har på rein og sau, finne predasjonstakten uten tapsforebyggende tiltak, samt med ulike tapsforebyggende tiltak. Forsøkene bør klargjøre i hvilken grad skadefelling på kongeørn er tapsforebyggende.

Skadefelling av kongeørn krever spesiell kompetanse. I region 8 satser vi på en modell der enkelte personer fra de interkommunale skadefellingslagene får spisskompetanse på de ulike rovviltartene, dette bruker vi FKT-midler til. Når det gjelder skadefelling på kongeørn vil det være viktig at det fellingspersonell som deltar i skadefellingsoppdrag har spisskompetanse på kongeørn. Vi ser gjerne at SNO-personell gis ressurser til, og en oppgave med, å skolere fellingspersonell i kommunale/interkommunale skadefellingslag. Helst ser vi at SNO gis ansvar for alle skadefellingsoppdrag på fredet rovvilt, og at SNO etablerer en personellstruktur for skadefellingsoppdrag, etter tilsvarende mønster som dagens rovviltkontakter.

Forsøksprosjekter

Avgrensning av aktuelle forsøksprosjekt i Troms kan være Lyngenhavøya og kalvingsområdet til Hjerttind reinbeitedistrikt. Dette er de to områdene i Troms med mest dokumenterte tap av rein til kongeørn i kalvingstiden over flere år. Det er også store tap av sau på beite i disse områdene, men lite dokumentasjon på årsaken til dette. Vi bør i tillegg ha med øydistrikter da de har meget store udokumenterte kalvetap. Åkerøya i Harstad kommune har historisk hatt høye dokumenterte tap av villsau til kongeørn, her har det imidlertid vært lite dokumentasjon de to siste årene.

Når det gjelder planlegging og gjennomføring av kongeørnprosjektet i Troms forutsetter vi at rovviltnemnda og Fylkesmannen blir med i dette arbeidet. Vi forutsetter at merknaden fra Stortinget blir retningsgivende i prosjektet i Troms.

Vi er klar over utfordringer de svenske samebyene har med tap i kalvingsområder i Troms. Vi

har imidlertid ikke stor skadedokumentasjon fra kongeørn over flere år i disse områdene. Det vil derfor være vanskelig å evaluere effektene av et forsøksprosjekt. Vi viser også til at kalvingsområder til svenske samebyer i Troms i hovedsak ligger innenfor nasjonalparker med egne verneforskrifter. Vi mener likevel at et forsøksprosjekt skal designes så det gir kunnskap som kan bidra til å løse utfordringer til andre reinbeitedistrikt i Norge og til svenske samebyer der de har beiterett i Norge.

Fylkesmannen i Troms har tatt initiativ til en tiltakspakke for å redusere tap av sau på utmarksbeite, både tap til rovvilt og annet tap. Tiltakspakken gjennomføres med tilskudd fra FKT. To sauebesetninger på Lyngenhavøya, med historisk store tap, har sagt ja til å prøve ut denne tiltakspakken. Tiltakene er at lam som slippes på utmarksbeite ikke er for små, begrenset antall lam pr. søye, radiobjeller, tidlig nedsanking, ekstra tilsyn og uttak av rev i beiteområdet før beiteslipp med mer. NIBIO står for den praktiske gjennomføringen med veiledning, gjennomføring og evaluering. Rovviltnemda har fordelt FKT-midler øremerket for dette arbeidet med tiltakspakker.

Resultatene hittil er svært optimistiske, begge besetningene har halvert tapene. Det er ikke dokumentert tap til kongeørn til tross for intensivt tilsyn og radiobjeller. Hvis vi med samme resultat gjennomfører denne tiltakspakken på de ti sauebesetningene i regionen som har størst tap, kan det kanskje halvere omsøkt rovvilttap av sau på utmark i Troms.

Vi mener resultatene fra «Lyngen prosjektet» i Troms er svært interessant og aktuell for hele landet og særlig med tanke på forestående satsing på forvaltning av kongeørn.

Forskning/forvaltning bør også satse på forsøksprosjekter som gir mer kunnskap om andre årsakene til tap enn rovvilt. Det ser ut til at også rovvilttapet reduseres når en setter inn tiltak for å hindre andre tapsårsaker. Her bør Mattilsynet og næringsorganisasjonene inkluderes.

Forsøksprosjektet må ha som mål å få mer kunnskap om alt tap, både tap til kongeørn og annet tap. Dette er nødvendig for utvikling og styrking av utmarksbasert beitenæring innenfor rammen av rovviltforliket.

Høring

Den 21. juni 2017 sendte Klima- og miljødepartementet ut

Høring av endringer i rovviltforskriften – skadefellingsbestemmelsen for kongeørn og kongeørnprosjekter

Rovviltnemnda for region 8 ga 4.9.2017

Svar på høring av endringer i rovviltforskriften – skadefellingsbestemmelsen for kongeørn og kongeørnprosjekter

[Andre høringssvar kan leses her](#)

Det er ikke gitt tilbakemelding fra KLD etter høringsrunden. KLD har ikke konkludert.

Noen stikkord å ta opp på formøtet

1. Konkretisere hva som skal oppnås
2. Begrensning av prosjektet:
 - feltaktivitet over en 5-årsperiode er foreslått
 - områder
 - kongeørn
 - rein
 - sau
 - havørn
3. Involvering:
 - reindriftsnæring
 - sauernæring
 - bistand fra SNO
 - forvaltning
 - Mattilsyn
4. Gjennomføring

Rovviltnemnda har ment

Rovviltnemnda har spilt inn at de mener de to flertallsmerkneadene må behandles hver for seg. Sekretariatet vil her oppsummere hva rovviltnemnda har ment om flertallsmerkneaden som går på forsøksordningen i Troms.

- Best mulig oversikt over kongeørnbestanden i området
- SNO må få et oppdrag om å ta ut kongeørn i et omfang som aktuelle forskningsinstitusjoner mener er nødvendig for å evaluere tiltaket.
- Det bør vurderes om uttak av all kongeørn i et område bør prøves
- Skal sikre mer kunnskap om kongeørn som skadevolder på sau og tamrein
- Rovviltnemnd, fylkesmann og beitenæring må bli tatt med på hele prosjektprosessen
- Beiternæringens erfaringsbaserte kunnskap må bli hørt i prosjektutviklingen
- Kunnskap om bestandsutvikling for kongeørn bør skaffes
- Finne svar på hvorfor det er store tap til kongeørn i enkelte områder
- Finne svar på hvor robust kongeørnbestanden er ovenfor skadefelling
- Finnes det gode forebyggende tiltak utover skadefelling?
- I hvilken grad vil skadefelling forhindre fremtidig skade?
- Havørn bør inkluderes i prosjektet. Tar havørn tamrein?
- Hvordan påvirker samspillet mellom kongeørn og havørn tapet?
- Best mulig kunnskap om tapsforhold, både knyttet til kongeørn og andre tapsforhold
- Veterinærmedisinske undersøkelser også av beitedyr som blir påvist tatt av kongeørn
- Forebyggende arbeid rettet mot sykdomsbildet i beitenæringene
- Undersøkelser av forebyggende tiltak mot kongeørnskader
- Referanseområder

Videre vil vi trekke opp noen sentrale spørsmål:

- Skal sau også inkluderes i studien i Troms? Evt. i hvor stor grad?
- Inndeling med studier av sau og tamrein i ulike områder, innad i Troms eller mellom Troms og Fosen?

- Hva kan en rekke å få satt i gang denne sesongen?
- Krever prosjektet endringer i regelverk før de settes i gang? Rovviltnemnda har spilt inn at de mener riktig hjemmel for uttak av kongeørn i prosjektområdene vil være naturmangfoldloven § 18 bokstav f; uttak for forskning.